

ชื่อภาคนิพนธ์ : บทบาทของผู้นำท้องถิ่นต่อการจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บริเวณพื้นที่ ลุ่มน้ำแม่สรวย
ตำบลแม่สรวย และตำบลวาปี จังหวัดเชียงราย

ชื่อผู้เขียน : นายเพียรศักดิ์ นาทวีชัย

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนastics)

ปีการศึกษา : 2549

การศึกษาเรื่องบทบาทของผู้นำท้องถิ่นต่อการจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บริเวณพื้นที่ ลุ่มน้ำแม่สรวย ตำบลแม่สรวยและตำบลวาปี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์ 3 ประการได้แก่ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำท้องถิ่นต่อการจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สรวย ตำบลแม่สรวยและตำบลวาปี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของผู้นำท้องถิ่นต่อการจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการแสดงบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม โดยรวบรวมข้อมูลจากผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่ จำนวน 190 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test (One Way ANOVA)

ผลการศึกษา

พบว่า ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 37.93 ปี เป็นผู้ที่มียุ 31-40 ปี มากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สมรสแล้ว มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร (ทำนา ทำไร่ ทำสวน) มีการศึกษาไม่เกินระดับประถมศึกษามากที่สุด มีรายได้ครอบครัวเฉลี่ยเท่ากับ 4,797.37 บาทต่อเดือนโดยเป็นผู้ที่มีรายได้ครอบครัวต่อเดือนตั้งแต่ 5,000 บาทลงไป มากที่สุด หนึ่งในสามเป็นผู้ช่วยกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านและเป็นประธาน/คณะกรรมการกลุ่มในชุมชน ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นานเกิน 20 ปี โดยที่เกินครึ่งหนึ่ง ไม่เคยได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์เลย

ผู้นำท้องถิ่นมีการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอยู่ในระดับน้อย มีการได้รับการยอมรับจากประชาชนในชุมชนอยู่ในระดับสูง และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับสูง

บทบาทของผู้นำท้องถิ่นต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ในภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยด้านที่มีบทบาทมากที่สุดได้แก่ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน รองลงมาได้แก่ ด้านการพัฒนาการอนุรักษ์ และด้านการติดตามประเมินผลการอนุรักษ์ ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของผู้นำท้องถิ่นต่อการจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อาชีพ สถานภาพทางสังคม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ การได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ฯ การได้รับการยอมรับจากประชาชนในชุมชน และ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปัญหาอุปสรรค พบว่า ผู้นำท้องถิ่นได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนน้อย ทั้งด้านงบประมาณและบุคลากร ผู้นำท้องถิ่นยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์เพียงพอ ผู้นำท้องถิ่นยังขาดการแนะนำหรือกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในงานอนุรักษ์ ผู้นำท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับงานอนุรักษ์

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดสรรงบประมาณและบุคลากรลงสู่พื้นที่ให้พอเพียงเพื่อเข้ามาช่วยเหลือชุมชนในการจัดการอนุรักษ์ โดยควรมีการกำหนด นโยบาย แผนงาน โครงการหรือ กิจกรรมการอนุรักษ์ในพื้นที่ให้มีความชัดเจน
2. ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ผู้นำท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการอนุรักษ์เพื่อสร้างจิตสำนึกและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ ปัญหาและการจัดการอนุรักษ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพัฒนาภาวะผู้นำให้แก่ผู้นำท้องถิ่น
3. หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนควรเข้ามาช่วยเหลือ เสนอแนะ แนวทางการอนุรักษ์ ที่ถูกวิธี รวมถึงคอยติดตาม ประสานงานและกระตุ้นผู้นำท้องถิ่นให้แสดงบทบาทการจัดการอนุรักษ์อย่างต่อเนื่อง

The three objectives of the survey were 1) to study the role of local leaders in natural resource and environmental conservation management in the Mae Srouy watershed area in Mae Srouy subdistrict and WaWee Subdistrict, Mae Srouy District, Chiangrai Province; 2) to identify the factors affecting their role in natural resource and environmental conservation management ; and 3) to reveal the problem in playing their role. The data were gathered from 190 local leaders in the area by using a questionnaire. Percentage, frequency, mean, standard deviation were used to describe the data and t-test and F-test (One Way ANOVA) to test the hypotheses.

The findings were summed up as follows :

Most of the local leaders in the study were male the average age was 37.93. Most were 31-40 years old and were married. They were in agriculture (rice fields, plantations and orchards) the majority finished not higher primary education. The average household income was 4,797.37 baht per month. Most of them had a monthly income of 5,000 baht or less. One third of them were assistant subdistrict officers/village headmen and chairpersons/committee members of community groups. Also most lived in the area for more than 20 years. More than half had never undergone any training on natural resource and environment conservation.

The local people received support from the public and the private sectors at a low level. They were recognized by community people at a high level and had a good knowledge and understanding about natural resource and environmental conservation.

The role of local leaders in natural resource and environmental conservation were found to be moderate in all respects. The most important was promoting the people's participation in the conservation, followed by developing the conservation and following up and evaluating the result, respectively.

The factors significantly affecting their role were occupation, social status, number of residential years, undertaking a training course about natural resource and environmental conservation, recognition from community people and knowledge and understanding about natural resource and environmental conservation.

Problems and obstacles The local leaders received little support from the public and the private sectors in terms of budget and personnel. They still did not realize the importance of natural resource and environmental conservation well enough. Besides, they lacked advice and inspiration to be active in conservation work. Lastly, they lack an insight about it.

Recommendation

1. Public agencies concerned should allocate enough budget and personnel to the area to assist the community in conservation management. A clear policy, plan or project, as well as related activities should be established.

2. Local leaders and local people should be continuously educated about natural resource and environmental conservation so that they will have a good knowledge and understanding about it and realize the importance of solving the natural resource and environmental problems. In addition, they should be train how to manage natural resource and the environment.

3. The public and the private agencies should provide local people with assistance, advice and some guidelines for correct methods, including following up and evaluating the results, coordinating with them and stimulating them to play their role continuously.